

20100226---Alledagkerk Amsterdam –nav. Matteus 9

Toen wij een paar dagen geleden wakker werden, met berichten op radio en TV over die onbeschrijflijke ramp op Haïti en het ons langzaam duidelijk werd dat er meer dan 150.000 doden waren en dus ook honderdduizenden kinderen zonder ouders en honderdduizend ouders zonder kinderen en kleinkinderen verder moesten, zonder ziekenhuizen, zonder een dak boven hun hoofd en dat alles met lege magen en zonder behoorlijk drinken, toen dat alles langzaam tot ons doordrong, wisten we nauwelijks hoe wij dat nieuws moesten verwerken.

Mij kwam in die dagen voortdurend dat zinnetje uit het Matteusevangelie te binnen hoe Jezus 'de schare zag, voortgejaagd en afgemat als schapen zonder herders': zo aanschouwelijk was die tekst mij eigenlijk nooit opgevallen. In de daarop volgende dagen realiseerde ik mij steeds meer dat de bijbel vol staat met verhalen over zulke afgematte mensen, over natuurrampen en wat daarop volgt: de plunderingen voor voedsel en medicijnen, de radeloosheid van de plaatselijke overheid, die niet weet waar te beginnen om de gevolgen van die schuivende aardplaten aan te pakken, de onvermijdelijke chaos van de hulpverlening. Noem het maar op.

En dan zijn er al die wrede wijsneuzen, die precies weten waarom zo'n ramp gebeurt, die dit soort rampen beschouwen als het bewijs dat er geen God bestaat, alsof het niet juist gelovige mensen zijn die nog weten van de ongehoorde kwetsbaarheid van het bestaan en die in hun nood hun troost en heil verwachten van hun God; dat werd ook voortdurend vanuit Haïti gemeld. Juist gelovige mensen hebben geleerd dat deze kwetsbaarheid bij het gewone mensenbestaan hoort, dat wij allemaal omgeven zijn door oncontroleerbare en vijandige machten: de bijbel staat er in ieder geval vol mee. Leest u er thuis het evangelie van Matteus nog maar eens op na. Wen bij al die verhalen wordt ons meegedeeld dat God geen veroorzaker van die rampen is maar de grote medereiziger van de slachtoffers.

Wij laten ons dus ook niet in de war brengen door al die valse profeten die rampen uitleggen als de straf van God op de zonde. Hoe wreed en onbijbels kun je denken; Gods eigen zoon werd immers juist met ontferming bewogen als hij de slachtoffers van menselijke vijandschap, oncontroleerbare natuurrampen of slachtoffers van geweld ziet.

En we laten ons ook niet gebruiken door zg politieke leiders, die de Nederlandse bijdrage aan ontwikkelingshulp of ontwikkelingssamenwerking willen afschaffen of verminderen: al zouden we tien jaar lang alle Nederlandse ontwikkelingshulp in Haïti investeren dan was Porto Prince nog niet opgebouwd; en al zouden we tien keer het bedrag van de Nederlandse inzameling voor Haïti gebruiken om mensen noodhulp te sturen dan zouden we nog niets hebben gedaan aan gezondheidszorg, onderwijs en chaosbestrijding. Als er ooit een bewijs is geleverd - voor onze ogen - dat noodhulp *alleen* nooit genoeg is en dat er veel meer echte hulp nodig is om een rampgebied weer leefbaar te maken - ziekenhuizen, scholen, steun voor chaos bestrijdende politici en hulp bij het voorkomen van corruptie - , dan wel nu. Die zogenaamd populaire aanvallen op hulp en samenwerking - dat is wat de mensen willen! - zijn wreed, goedkoop en onwaardig.

Als Jezus al die verwarde en verslagen mensen ziet in zijn omgeving dan komt er geen idee

bij hem op over menselijke schuld, zelfs niet waar menselijke verantwoordelijkheid weer een groot deel van het probleem heeft veroorzaakt. Domoren, die bij deze ramp de Amerikanen de schuld geven of de corruptie bij banken en politici, of bij de slachtoffers zelf worden overigens door de Haitianen hardhandig uit hun droom geholpen. Wie zo over rampen spreekt heeft geen enkel inzicht dat het morgen ons kan overkomen.

God is met ontferming bewogen. Dat is het eerste wat we leren wanneer we proberen bijbels na te denken over zo'n verschrikking als we nu in Haïti zien en al eerder meemaakten bij de aardbeving van een paar jaar terug in Pakistan of de Tsunami een jaar eerder.

Maar Jezus is niet alleen bewogen, hij doet ook meer. Van Jezus wordt verteld dat hij veel mensen genas. Neem dat maar eens letterlijk aan, dan is het nog steeds noodhulp: het is plaatselijk en tijdgebonden hulp, van levensbelang voor de mensen die het betreft en van ook belangrijk voor mensen die graag God of wie dan ook de schuld geven van alle ellende, maar moeilijk te verteren voor hen die 10 kilometer verder op wonen.

Jezus gaat dan verder in onze lezing van vandaag: Hij roept zijn discipelen op om er alles aan te doen dat er meer mensen worden geïnspireerd of als u wilt uitverkoren, om arbeiders te worden in de wijngaard: er is zoveel te doen: de velden zijn wit om te oogsten voor hen die hun medemensen willen helpen. En hij stuurt zijn leerlingen en volgelingen uit om dat door te geven en vooral ook de handen uit de mouwen te steken. Niet alleen om zelf hulp te bieden, maar ook om aan de structuren te werken: er moeten niet alleen genezers komen maar ook opleiders van genezers; zoals iedere dag in de krant staat: Haïti heeft artsen nodig en barmhartige bestuurders: goede rechters en eerlijke politiemensen. Het gaat om arbeiders in de oogst: die schare die zo de weg kwijt is, dat zijn ook de velden die wit zijn om te oogsten. Wat nodig is zijn arbeiders in die oogst. En de gemeente wordt opgeroepen om daarom te bidden en om zichzelf beschikbaar te houden om daaraan mee te werken.

Ontferming zonder een werkelijke bijdrage te leveren aan de oplossing is huichelarij; Bijbels leven betekent te denken en te handelen uit de wetenschap dat God zelf meeleeft met 'de schare'.

Bij de inzamelingsactie van vorige week hebben een groot aantal mensen werkelijk medeleven betoond met de schare in Haïti. Maar reden tot trots is er niet. Nederlanders gaven omgerekend per man drie Euro, dat is wat een kop koffie kost in het café bij mij om de hoek. Gelukkig dat een behoorlijk aantal mensen gaven daarvan een veelvoud en de overheid herkende zijn verantwoordelijkheid en verdubbelde het uiteindelijke bedrag uit ons belastinggeld: zodat ook de critici van ontwikkelingshulp een bijdrage leverden! . Zo hoort het ook. Maar echte hulp zal blijken in de komende jaren: uit de wijze waarop wij bereid zijn ons in te zetten met onze financiële bijdrage, maar vooral op de wijze waarop wij in de politiek afdwingen dat er niet getornd wordt aan onze mogelijkheden.

Trouw moet blijken! Zeiden we vroeger wel eens.

En wat ons betreft: wij delen Jezus' ontferming. Niet als opgave, maar als dankbaarheid over wat God ons getoond heeft aan liefde en barmhartigheid.

Zo moge het zijn.

En zo is het maar net.